

Przegląd czasopism

Liturgia Sacra 1-2 (1996) 145-160

notitiae

W trosce o właściwą realizację soborowej odnowy liturgicznej watykańska Rada ds. Wykonania Konstytucji o Świętej Liturgii w roku 1965 rozpoczęła wydawanie miesięcznika pt. "Notitiae" Czasopismo to od 1969 r. wydaje Kongregacja Kultu Bożego, a obecnie Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. W ciągu 31 lat ukazało się 352 numery. Miesięcznik posiada stałe działy: dokumenty i przemówienia papieskie poświęcone liturgii, dokumenty i dekrety Kongregacji, studia - specjalne artykuły naukowe znanych ekspertów w dziedzinie liturgicznej, ponadto istnieje dział aktualności i kronika ważniejszych wydarzeń związanych z odnową liturgiczną w różnych krajach. Adres: Libreria Editrice Vaticana, 00120 Citta del Vaticano.

Wydany w roku 1995 tom 31 zawiera 10 zeszytów (numer 342-353), w tym dwa zeszyty posiadają numery podwójne (1-2, 8-9), w sumie 746 stron formatu A 5.

Rocznik zamieścił dwa artykuły redakcyjne, pierwszy poświęcony został proklamacji słowa Bożego w liturgii, drugi natomiast ewangelizacji, inkulturacji i liturgii. Oba te artykuły zasługują na szczególną uwagę.

We wstępie do artykułu *La proclamazione della Parola di Dio nella liturgia* (Proklamacja słowa Bożego w liturgii, s. 3-7) Redakcja stwierdza, iż bogactwo i różnorodność czytań biblijnych w odnowionej liturgii jest pozytywnym owocem posoborowej reformy liturgicznej. Po latach jednak ich cykliczne

powtarzanie może doprowadzić do przejawów pewnej rutyny i znużenia. Dzieje się tak mimo powstania licznych komentarzy i pomocy homiletycznych na poszczególne cykle czytań biblijnych. Stanowią one znaczną pomoc, jednak ich jakość i przydatność jest zróżnicowana w zależności od kraju lub ośrodka, który takie materiały wydaje. W krajach zachodnich w mentalności społeczeństw konsumpcyjnych obserwuje się pewien spadek w percepcji i rozumieniu pojęć biblijnych, co ma ogromny wpływ na rozumienie liturgii i czynny w niej udział. Pewne trudności próbuje się w różny sposób przezwyciężyć.

Słysząc również głosy krytyczne pod adresem obowiązującego zestawu czytań mszalnych. Na własną rękę próbuje się tworzyć nowe schematy lub forsować własne pomysły.

Niewątpliwie, ułomność ludzka i brak właściwego przygotowania dają często znać o sobie. Zawsze istnieje niebezpieczeństwo zubożenia i banalizacji. Jednak sporo inicjatyw jest mało pogłębionych, a tym samym są one mało przydatne. Spojrzenie czysto egzegetyczne i literackie nie zastąpi interpretacji liturgicznej i teologicznej, bez której nie może istnieć prawdziwa katecheza liturgiczna. Nakazana przez Sobór reforma musiała uwzględnić specyficzny wymóg liturgiczny, którego celem nie była promocja lektury ksiąg biblijnych jako takich, ale ubogacenie biblijne celebracji liturgicznych, której sprawowanie ma być rzeczywiście źródłem i szczytem życia chrześcijańskiego, innymi słowy - liturgia ma stanowić o egzystencji chrześcijanina.

Stosunkowo rzadko ci, którzy głoszą homilię wiedzą jaką rolę pełni słowo Boże w liturgii. Częściej natomiast ma się wrażenie, iż kaznodzieja nie uwzględnia w sposób dostateczny czytań biblijnych, a tym samym rezygnuje z mistagogii i wprowadzania w głębsze rozumienie liturgii i jej egzystencjalnego wymiaru.

Czytania biblijne dostarczają obfitego materiału do właściwego przepowiadania, które w kontekście dobrze rozumianej liturgii może pomóc współczesnemu człowiekowi, zwłaszcza młodemu, ocalić własną godność i wolność od wielorakich zniewoleń. Dobra katecheza liturgiczna doprowadzi do dojrzałej wiary, uformuje właściwy światopogląd, zdolny przezwyciężyć współczesne zagrożenia, zwłaszcza konsumpcjonizm, sekty, negatywny wpływ i zniewolenie od elektronicznych mediów.

Te współczesne zagrożenia domagają się poważnego rachunku sumienia również od wszystkich osób odpowiedzialnych za kształt liturgii i jej oddziaływanie. Konieczna jest na tym polu poprawa. Krytycznego podejścia wymagają różnego rodzaju materiały homiletyczne i katechetyczne wydane przed laty. Nie można nawet głosić tych samych kazań opracowanych dla danego cyklu trzy lata wstecz. Duszpasterze, wsłuchani w dzisiejsze potrzeby i zagrożenia, winni

zastawiać stół słowa Bożego pokarmem świeżym i zdrowym, aby w stopniu zadawalającym zaspokoić głód i pragnienie współczesnego człowieka.

Drugi artykuł redakcyjny *Evangelizzazione inculturazione liturgia* (Ewangelizacja inkulturacja liturgia, s. 149-152) został opublikowany w związku z ukazaniem się IV instrukcji rzymskiej o inkulturacji liturgii z 25. 01. 1994 roku. Czymś bezsensownym i absurdalnym wydaje się, być może, mówienie o inkulturacji liturgii tam, gdzie istnieje kultura nacechowana indyferentyzmem i brakiem jakiegokolwiek związku z religią. W takiej sytuacji nie tyle należy mówić o wchłanianiu pewnych elementów religijnych danej kultury, ile o jej ewangelizacji, a zwłaszcza o podejmowaniu inicjatyw związanych z formacją liturgiczną i szukaniem stosownych sposobów dotarcia do umysłów i serc współczesnych ludzi. Dlatego pierwszym etapem inkulturacji jest ewangelizacja. Relacja słowa Bożego do kultury i odwrotnie - kultury do słowa Bożego, dopełniają się wzajemnie w sprawowaniu misterium liturgii. Dokonuje się to jednak w klimacie wiary. W sposób analogiczny inkulturacja przedłuża wcielenie się odwiecznego Słowa - Osoby Boskiej w ludzką naturę. Dokonuje się wówczas wewnętrzna transformacja autentycznych wartości kulturalnych, które zostają wkorzenione w chrześcijaństwo. Z jednej strony przenikanie Ewangelii w konkretne środowisko socjokulturalne ubogaca je od wewnątrz, a tym samym wzmacnia, uzupełnia i odnawia w Chrystusie walory duchowe oraz właściwości każdego narodu; z drugiej zaś strony Kościół te specyficzne właściwości kulturowe asymiluje, jeśli są one zbieżne z Ewangelią, aby w ten sposób lepiej głosić dobrą nowinę Chrystusa i lepiej wyrazić ją w sprawowanej liturgii oraz w bogactwie form życia wspólnoty wiernych. Szczególną rolę w tym procesie należy przypisać działaniu Ducha Świętego.

W tym samym numerze ukazało się również obszerniejsze opracowanie na powyższy temat o. Achille M. Triacca, profesora Anselmianum, *Inculturazione e Liturgia. A proposito di alcuni «fondamenti» teologici e conseguenze pratico-pastorali* (s. 161-181).

W omawianym roczniku znajduje się ponadto 13 wypowiedzi papieskich związanych z tematyką liturgiczną. Osobny dział stanowią informacje o beatyfikacjach i kanonizacjach, a także o dekretach Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów wydanych dla poszczególnych krajów, w tym również dekret dla Polski w sprawie *Drugiej Niedzieli Wielkanocy czyli Miłosierdzia Bożego* z 23 I 1995 (s. 16-18). Wśród urzędowych wykazów akt Kongregacji znajdują się ponadto informacje o zatwierdzeniu polskich tekstów formularzy Mszy św. i Liturgii Godzin ku czci bł. Stanisława Kazimierczyka i bł. Marii Angeli Truszkowskiej (s. 302), a także o wyznaczeniu w kalendarzu ogólnopolskim terminów ich wspomnień dowolnych (memoria ad libitum) na dzień: 5 maja bł. Stanisława Kazimierczyka, kapłana; 5 października bł.

Faustyny Kowalskiej, dziewicy; 10 października - bł. Marii Angeli Truszkowskiej, dziewicy (s. 309). W tomie 31 znajdziemy również informacje o dwóch dekretach zezwalających na dokonanie papieskich koronacji łaskami słynących obrazów Matki Boskiej w Dębowcu (diecezja rzeszowska) oraz w Studzienicznej (diecezja ełcka), s. 313.

Miłym akcentem polskim są również dwie publikacje: przemówienie ks. kard. H. Gulbinowicza do członków Zgromadzenia Plenarnego Papieskiego Komitetu ds. Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych (Rzym, 16 III 1995), w którym Metropolita Wrocławski przedstawił stan przygotowań do zbliżającego się 47. Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu w 1997 r. (s. 524-525), a także sprawozdanie ks. A. Duraka z obrad XXXI Sympozjum Wykładowców Liturgiki w Kamieniu Śląskim (12-13 IX 1995), które było poświęcone nowej księdze liturgicznej *Obrzędy błogostawieństw* (s. 732-735).

Badacza liturgii mogą ponadto zainteresować następujące artykuły: A. Cuva SDB, *"Vita nello Spirito" e Liturgia* ("Życie w Duchu" i liturgia, s. 33-51); C. Maggioni SMM, *Linee per un'azione educativa degli adolescenti dopo la Confermazione* (Wytyczne w pracy formacyjnej młodzieży po przyjęciu bierzmowania, s. 105-126); A. Cuva SDB, *La vita consacrata alle sorgenti della Liturgia. In margine al Sinodo dei vescovi sulla vita consacrata* (Życie konsekrowane a liturgia. Na marginesie Synodu Biskupów o życiu konsekrowanym, s. 318-336); P. Tena Garriga, *L'éveque en sa cathédrale* (Biskup i jego katedra, s. 384-408); R. Kaczynski, *Il nuovo Pontificale in lingua tedesca* (Nowy Pontyfikał w języku niemieckim, s. 430-481); J. M. Canals CMF, *El culto eucarístico «mystagogia» del mistero pascual celebrado* (Kult eucharystyczny «mistagogia» sprawowanego misterium paschalnego, s. 529-541); D. Mischler SSS, *Adorer á la table de l'eucharistie* (Adoracja przy stole eucharystycznym, s. 542-558); A. M. Triacca SDB, *Donna ed Eucaristia* (Kobieta i Eucharystia, s. 559-578); A. Miralles, *Il pane e il vino per l'Eucaristia: sulla recente Lettera della Congregazione per la Dottrina della Fede* (Chleb i wino jako materia do sprawowania Eucharystii: o ostatnim Piśmie Kongregacji ds. Nauki Wiary, s. 616-626); A. M. Triacca SDB, *In margine all'enciclica «Evangelium Vitae»: quale senso ha «celebrare il Dio della vita»* (Na marginesie encykliki "Evangelium vitae": jaki sens ma «celebracja Boga - Pana życia», s. 694-725); A. Ward SM, *The Ecclesiological Society* (Społeczeństwo eklezjologiczne, s. 726-729).

ks. H. J. Sobeczko